

Motion till riksdagen 2009/10:T494

av Jan Erik Ågren m.fl. (kd, mp, s)

Estoniakatastrofen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att tillsätta en ny (från Sverige, Finland och Estland och andra intressenter) oberoende, internationell utredning av M/S Estonias förlisning.

Motivering

Under 2008 presenterade Chalmersägda SSPA Sweden AB, på regeringens och statliga Vinnovas uppdrag, en studie av Estonias sjunkförlopp. Forskare som deltog i dessa studier och experiment menade att de utredningar som hittills gjorts om orsaken till olyckan inte är tillräckliga för att skapa full klarhet, även om deras experiment, åtminstone till viss del, gav stöd åt JAIC:s officiella förklaring till förlisningen. Men JAIC studerade t ex aldrig närmare orsakerna till det ovanligt hastiga sjunkförloppet.

Forskningschefen vid SSPA, Claes Källström, uttalade bland annat: ”Om vi ytterligare vill skaffa oss säkerhet i slutsatser måste man faktiskt gå ner och titta på vraket.” (Ekot 17 maj 2008.) Det är något som han som företrädare för SSPA upprepat också vid andra tillfällen under 2009.

Det uppdrag Vinnova haft, och som genomförts dels under ledning av SSPA, dels under ledning av det tyska forskningsinstitutet HSVA, presenterades närmare under våren 2008. Detta skedde vid modelldemonstrationer i bassäng den 3 april på Chalmers och vid ett internationellt symposium på IVA den 23 maj.

Vid modelldemonstrationerna visades med all önskvärd tydlighet att fartyget kapsejsade, vilket fartyget inte gjorde enligt den officiella haveriutredningen (JAIC). Vidare visades att de tre personer som uppehöll sig i fartygets maskinrum vid den inledande slagsidan måste ha lämnat maskinrummet senast kl. 01.06–01.07 och inte som JAIC anger kl. 01.23 eller senare.

Fel! Okänt namn på

Exemplen anger bara två omständigheter som visar att JAIC är behäftad med betydelsefulla sakfel. En annan allvarlig brist är att vittnesförhör med överlevande gjordes selektivt och oprofessionellt, mera för att stödja en från början "låst" förklaringsmodell. Någon sjöförklaring hölls aldrig, vilket är ett allvarligt avsteg från internationell sjö rätt uttryckt bl.a. i IMO-konventioner. Haverikommissionen var knappast oberoende. Den bestod av handplockade företrädare och intressenter från de mest berörda passagerarländerna Sverige, Estland och Finland.

Ett flertal expertutlåtanden, de dykningar som gjordes dagarna efter förlisningen med mera tyder på att den beskrivning JAIC gav i sin rapport – nämligen att bogvisiret lossnade – inte nöjaktigt förklarar Estonias hastiga förlisning. Ovissheten om orsak och förlisningsförlopp måste skingras och ansvar utkrävas.

Dessa faktorer utgör tillsammans skäl för att tillsätta en från Sverige, Finland och Estland oberoende internationell utredning rörande fartygets förlisning. Den 28 september i år var det precis 15 år sedan den tragiska Estoniakatastrofen inträffade. Många anhöriga, överlevande och en stor del av allmänheten frågar sig fortfarande varför.

Stockholm den 2 oktober 2009

Jan Erik Ågren ()

Per Bolund (mp)

Aleksander Gabelic (s)

Kent Härstedt (s)